

Številka: 007-61/2009/2

Datum: 14. 10. 2009

RDEČI KRIŽ SLOVENIJE
Mirje 19
1000 Ljubljana

Zadeva: Pripombe na osnutek sprememb Zakona o Rdečem križu Slovenije

Zveza: Vaše elektronsko sporočilo z dne 13.10.2009

Spoštovani,

na podlagi 1. odstavka 48. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (Ur. l. RS, uradno prečiščeno besedilo, št. 94/07, v nadaljevanju ZVOP-1) vam posredujemo stališče Informacijskega pooblaščenca (v nadaljevanju: Pooblaščenec) do posredovanega osnutka sprememb Zakona o Rdečem križu Slovenije (v nadaljevanju: osnutka novele ZRKS).

V uvodu poudarjamo, da mora biti vsaka obdelava osebnih podatkov osnovana na zakonitem interesu obdelovalca in izvajana v skladu z načelom sorazmernosti, po katerem morajo biti osebni podatki, ki se obdelujejo, ustrezni in po obsegu primerni glede na namene, za katere se zbirajo in nadalje obdelujejo. Zbiranje osebnih podatkov »za vsak slučaj« ni v skladu z načeli na področju varstva osebnih podatkov, posledično bi bila vprašljiva ustavnost zakonske ureditve, ki bi uzakonjala takšno obdelavo osebnih podatkov.

V nadaljevanju dodajamo konkretne pripombe na predlagane spremembe 11. in 12. člena ZRKS.

K spremembi 11. člena)

Zbirkam podatkov, ki jih vodi Rdeči križ Slovenije (RKS) bi želeli dodati še zbirko o prostovoljcih. Kolikor je to resnično potrebno, je uvedba nove zbirke podatkov sicer dopustna, vendar manjka opredelitev o tem, **kdo v okviru ZRKS šteje za prostovoljca** (npr. osebe, ki na podlagi dogovora kot prostovoljci občasno pomagajo pri izvajanju nalog RKS). Toliko bolj se definicija kaže kot potrebna z ozirom na opisno opredelitev ostalih zbirk podatkov (npr.: darovalci denarnih in drugih prispevkov, prostovoljni darovalci delov človeškega telesa, socialno ogroženih oseb, ki jim RKS v okviru svojih pristojnosti pomaga ...).

K spremembi 12. člena)

K drugemu odstavku, točka a), kjer predlagate naslednji nabor podatkov o predavateljih:

- *stopnja izobrazbe in poklic,*
- *naziv in naslov delodajalca,*
- *telefonska številka, številka mobilnega telefona in številka službenega telefona ter naslov elektronske pošte,*
- *enotna matična številka občana,*
- *davčna številka,*
- *številka osebnega bančnega računa.*

Po ZRKS se o predavateljih poleg splošnih osebnih podatkov iz prvega odstavka vodi še podatek o poklicu in naslovu organizacije, kjer je predavatelj zaposlen, kar vsebinsko ustreza prvima dvema alinejama predlagane določbe. Kontaktne podatke iz tretje alineje, bi bilo po našem prepričanju potrebno navajati alternativno (ali...ali...), saj ni videti utemeljenega razloga, zaradi katerega bi potrebovali posameznikovo zasebno in službeno telefonsko številko, številko mobilnega telefona in še elektronski naslov. Prav tako menimo, da EMŠO

ni potreben in ga posledično ni dopustno obdelovati. Če predavatelji za svoje delo prejema plačilo, je obdelava osebnih podatkov po zadnjih dveh alinejah upravičena.

K drugem odstavku, točka b), kjer predlagate naslednji nabor podatkov o krvodajalcih:

- *krvna skupina in RH faktor,*
- *enotna matična številka občana,*
- *telefonska številka in številka mobilnega telefona ter naslov elektronske pošte,*
- *delodajalec in službeni telefon,*
- *stopnja izobrazbe in zaposlitveni status,*
- *število plazmoferez in citoferez,*
- *statistični podatki o odvzemih krvi.*

Po ZRKS se o krvodajalcih poleg splošnih osebnih podatkov iz prvega odstavka vodi še podatek o krvni skupini in RH faktorju, kar je v predlogu opredeljeno v prvi alineji, ostale do dodane na novo. Pooblaščenec opozarja na **Zakon o preskrbi s krvjo** (ZPKrv-1, Uradni list RS, št. 104/06), ki v 10. členu odgovornost za usklajevanje dejavnosti v zvezi z izbiro krvodajalcev, zbiranjem, testiranjem, predelavo, hrambo in razdeljevanjem krvi ter krvnih pripravkov, klinično rabo krvi in nadzorom nad hudimi neželenimi dogodki oziroma reakcijami v zvezi s transfuzijo krvi nalaga Zavodu Republike Slovenije za transfuzijsko medicino (ZRSTM). Ta za izvajanje opisane naloge tudi vodi enoten informacijski sistem. Po zadnjem odstavku navedene zakonske določbe RKS iz tega informacijskega sistema pridobiva in vanj posreduje podatke, ki jih potrebuje za izvajanje krvodajalskih akcij v skladu z zakonom, ki ureja delovanje RKS (torej največ nabor podatkov, kot ga določa ZRKS). Po izrecni določbi ZPKrv-1 ZRSTM tudi vodi evidenco o krvodajalcih, v kateri so podatki o imenu in priimku, datumu in kraju rojstva, spolu, naslovu prebivališča, naslovu delodajalca in poklicu ter primernosti krvodajalca. Glede na veljavno ureditev po kateri RKS pridobiva osebne podatke o krvodajalcih iz evidence ZRSTM (v isto zbirko podatke tudi vpisuje) po mnenju Pooblaščenca ureditev, ki jo predlagate, nasprotuje že sprejeti, predvsem pa ni videti razloga, da bi se evidence o krvodajalcih podvajale ali da bi RKS razpolagal z večjim naborom osebnih podatkov kot jih v svoji evidenci vodi ZRSTM za transfuzijsko medicino. Kot že zapisano, evidenco o krvodajalcih vodi ZRSTM, RKS pa lahko iz nje pridobiva podatke v naboru kot ga določa ZRKS (po naravi stvari torej največ podatke, ki so v evidenci ZRSTM, če jih seveda potrebuje pri opravljanju nalog na tem področju).

K drugem odstavku, točka e), kjer predlagate naslednji nabor podatkov o socialno ogroženih osebah, ki jim RKS v okviru svojih pristojnosti pomaga:

- *vrsta ogroženosti,*
- *pomoč, ki jim je bila dana,*
- *ali je oseba brezdomec,*
- *državljanstvo,*
- *telefonska številka in številka mobilnega telefona,*
- *davčna številka,*
- *številka osebnega bančnega računa,*
- *člani gospodinjstva.*

Po ZRKS se o socialno ogroženih osebah, ki jim RKS v okviru svojih pristojnosti pomaga, poleg splošnih osebnih podatkov iz prvega odstavka vodi še podatek o vrsti ogroženosti in pomoči, ki jim je bila dana, kar je zajeto v prvih dveh alinejah predloga. Iz ZRKS ni razbrati pogojev za dodeljevanje pomoči socialno ogroženim osebam, ki bi bili **odvisni od naveznih okoliščin**, kot sta državljanstvo, brezdomstvo ali skupno gospodinjstvo. Obdelava teh osebnih podatkov bi bila zakonita le v primeru, da je podatek odločilna okoliščina

za dodelitev pomoči, pri čemer boste kot humanitarna organizacija tudi sami presodili ali sploh in kdaj je lahko pri dejstvu socialne ogroženosti pomoč odvisna od posameznikovega državljanstva. Iz podobnih razlogov kot spornega v predlagani evidenci ocenjujemo osebni podatek o članih gospodinjstva, ki naj bi ga potrebovali zaradi preprečevanja podvajanj prejemnikov pomoči v istem gospodinjstvu. Razumemo sicer namero, da se pomoč, ki je na voljo, deli čim bolj pravično, izražamo pa pomislek v zvezi z vrednostjo tega podatka, ki ga boste pridobivali od posameznikov. Življenje v skupnem gospodinjstvu predpostavlja ne le ekonomsko, temveč tudi življenjsko skupnost posameznikov. Po **Zakonu o prijavi prebivališča** (Uradni list RS, št. 59/2006 – prvo uradno prečiščeno besedilo) je gospodinjstvo skupnost posameznikov, ki izjavijo, da stalno prebivajo skupaj in skupaj porabljajo dohodke za zagotavljanje osnovnih življenjskih potreb (kot na primer za stanovanje, hrano, šolanje otrok ipd.). Osebe, ki živijo na istem naslovu torej ne živijo nujno tudi v skupnem gospodinjstvu ne glede na morebitna sorodstvena razmerja med njimi.

Kontaktni podatek naj bo po mnenju pooblaščenca odvisen od želje posameznika; ali želi obdržati kontakt z RKS ali ne. Določen naj bo alternativno, saj ne gre pozabiti, da RSK že ima podatek o posameznikovem prebivališču in z njim lahko naveže stik na podlagi tega.

Podatek o davčni številki in številki osebnega računa naj bo vezan le na primere, ko posameznik s strani RSK prejme denarno pomoč (torej: **številka osebnega računa, če je oseba prejela denarno pomoč**), pri čemer pa Pooblaščenec izraža dvom v potrebnost davčne številke pri izplačilih socialne pomoči s strani humanitarnih organizacij kot sta npr. RKS in Karitas glede na oprostitvev plačila dohodnine za te prejemke po Zakonu o dohodnini, Uradni list RS, št. 117/06.

K drugem odstavku, nova točka i), kjer predlagate naslednji nabor podatkov o osebah, ki opravljajo izpit iz prve pomoči:

- vrsta tečaja oz. izpita,
- telefonska številka, številka mobilnega telefona in naslov elektronske pošte,
- naziv in naslov delodajalca,
- davčna številka.

Kontaktne podatke je tudi v tem primeru po mnenju Pooblaščenca treba določiti alternativno (ali... ali...). Zbiranje davčne številke od kandidatov za izpit iz prve pomoči, ker naj bi v nekaj primerih iz preteklosti to potrebovali za namen izvršbe, po prepričanju Pooblaščenca ni dopustno. Kolikor ima RKS do posameznika terjatev, pravice črpa iz svojega upniškega položaja po **Zakonu o izvršbi in zavarovanju** (Uradni list RS, št. 3/07 – četrto uradno prečiščeno besedilo). Obdelava osebnih podatkov »za vsak slučaj« ni v skladu z ZVOP-1 kot sistemskim zakonom na področju varstva osebnih podatkov.

K drugem odstavku, nova točka j), kjer predlagate naslednji nabor podatkov o prostovoljcih:

- področje delovanja,
- telefonska številka, številka mobilnega telefona in naslov elektronske pošte,
- davčno številko,
- osebni bančni račun.

Za kontaktne podatke velja kot že zapisano zgoraj, da jih je treba določiti alternativno (ali... ali...). Davčna številka in osebni račun pa sta podatka, ki sta potrebna le v primeru, da je prostovoljec upravičen do povračila stroškov oziroma do denarnega nadomestila v določeni višini, kar je predmet dogovora med prostovoljcem in RKS. Za prostovoljca, ki pri opravljanju dela ni deležen nadomestila, niti mu ne nastanejo stroški, ki bi mu jih povrnil RKS, slednji ni upravičen voditi podatka o njegovi davčni številki in osebnem bančnem računu. Ker pa se tudi od izdatkov za pokritje stroškov prostovoljcev ne plačuje dohodnina, Pooblaščenec predlaga, da RKS preveri potrebnost obdelave teh osebnih podatkov.

K novemu četrtemu odstavku:

Rdeči križ Slovenije ima pravico za namene vodenja zbirk podatkov, ki jih vodi na podlagi javnih pooblastil iz 9. člena tega zakona, pridobivati osebne podatke fizičnih oseb iz centralnega registra prebivalstva, in sicer: ime in priimek, datum in kraj rojstva ter stalno in začasno prebivališče.

Z ozirom na dejstvo, da v gradivu predlog ni obrazložen, se nam najprej zastavlja vprašanje, ali RKS resnično potrebuje navedene podatke za izvajanje vseh javnih pooblastil iz 9. člena ZRKS. Med njimi je na primer izvajanje akcij za darovalce delov človeškega telesa, organiziranje tečajev in izpitov iz prve pomoči, organiziranje usposabljanja osebja za opravljanje nalog, ki jih določajo ženevske konvencije ... Sami nismo razbrali, **kdaj in pri izvajanju katerega javnega pooblastila RKS dejansko potrebuje podatke o imenu, priimku, datumu in kraju rojstva ter naslovu prebivališča iz centralnega registra prebivalstva. Praviloma se dostop do CRP dovoli tistemu, ki vodi kakršnekoli upravne postopke, v katerih je potrebno preverjati osebne podatke, ki ji vsebuje CRP, kar pa v primeru RKS ni razvidno iz zakona.**

Svetujemo, da predlagatelj novele ZRKS o tem premisli in določilo oblikuje v skladu z načelom sorazmernosti glede na potrebnost in primernost obdelave osebnih podatkov za izvajanje javnih pooblastil.

K novemu petemu in šestemu odstavku:

Ministrstvo, pristojno za centralni register prebivalstva, je Rdečemu križu Slovenije dolžno zagotoviti navedene podatke v rokih in po pravilih, določenih z zakonom, ki ureja splošni upravni postopek.

Določbe prvega in drugega odstavka tega člena se štejejo za zadostno zakonsko podlago za pridobivanje osebnih podatkov v smislu zakona, ki ureja varstvo osebnih podatkov.

Pooblaščenec meni, da sta predlagana odstavka popolnoma odveč. V petem odstavku je predlagatelj spregledal, da so za poslovanje centralnega registra prebivalstva (CRP) že sprejeta pravila, ki enotno urejajo razmerje med CRP in zunanji uporabniki (Zakon o centralnem registru prebivalstva – Uradni list RS, št. 1/99 in Uredba o vodenju in vzdrževanju centralnega registra prebivalstva ter postopku za pridobivanje in posredovanje podatkov – Uradni list RS, št. 70/00). Nov šesti odstavek po mnenju Pooblaščenca prav tako ni potreben, saj je obdelavo osebnih podatkov v samem ZRKS potrebno urediti na način, ki bo skladen z ZVOP-1 kot sistemskim zakonom na področju varstva osebnih podatkov in ne skozi poenostavljeno zakonsko domnevo, da ta skladnost obstoji.

Na koncu opozarjamo, da v osnutku novele ZRKS, ki ste ga posredovali, še vedno ni urejeno razmerje med RKS in Območnimi združenji RK (OZRK), ki so samostojna društva. Glede vprašanj, povezanih z vodenjem zbirk in obdelavo osebnih podatkov, je ZRKS jasen v toliko, da daje status upravljavca RKS. Ker v praksi pri izvajanju nalog in javnih pooblastil dejansko prihaja do izmenjave podatkov med OZRK-ji in RKS svetujemo, da se obdelava podatkov v tem smislu uredi tudi normativno.

Prijazen pozdrav.

Informacijski pooblaščenec:
Nataša Pirc Musar, univ.dipl.prav.,
Pooblaščenka